

JUDECĂTORIA HÎNCEȘTI
Sediul LEOVA

mun. Hîncești, str. Chișinăului, 7, tel: (269) 23272 e-mail: jhn@justice.md
or. Ialoveni str. Prieteniei 4, tel: (268) 22163 e-mail: jia@justice.md
or. Leova str. Unirii 32, tel.: 0263-2-42-28, email: jlv@justice.md

1-34/26
22.05.2026

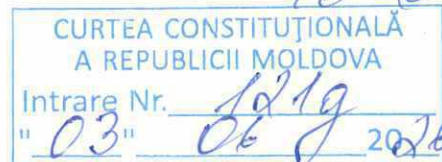
Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău str. Alexandru Lăpușeanu 28.

Prin prezenta, Judecătoria Hîncești, **Sediul Leova** Vă expediază cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din data de 15.05.2026, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate și copia certificată a încheierii din 20.05.2026, emisă la cererea depusă de apărătorul inculpatului Chitorog Vladimir, avocatul Nicu Șendrea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală.

Anexă: set de acte pe 31 file

Judecătorul judecătoriei Hîncești sediul Leova

Nicolae Zaharia

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28,
mun. Chișinău MD-2004
Republica Moldova**

S E S I Z A R E PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. 1) lit. a) și g) din Constituție

mun. Chișinău – 2026

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumirea: **Șendrea**

2. Prenume : **Nicu**

3. Funcția **Avocat, apărătorul inculpatului Chitorog Vladimir**

6. Numele și prenumele reprezentantului* .....

7. Ocupația reprezentantului .....

8. Adresa reprezentantului .....

9. Tel. .... 10. Fax .....

11. ....

---

*Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea II-a a Notiței explicative)

12. Prezenta sesizare are ca obiect de examinare :

Verificarea constituționalității normei dispoziția art.329 alin.(1) Cod de procedură penală și anume: ” *La judecarea cauzei, instanța, ...la cererea părților și ascultînd opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea ... măsurii preventive aplicate inculpatului.*”, care contravine prevederilor din art.4, 16, 20, 23, 25, 26, 54 din Constituția RM și art.5 și 6 din Convenția Europeană a Dreptului Omului.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

(A se vedea Partea a III-a a Notiței Explicative)

13. Pe rolul Judecătoriei Hîncești, sediul Leova, în procedura judecătorului Nicolae Zaharia, se află spre examinare cauza penală de învinuire a cet.Chitorog Vladimir Tudor, de comiterea infracțiunii, prevăzută de art.42 alin.(5), art.46 raportat la art.284 alin.(1) din Codul penal și art.42 alin.(3) Cod penal; art.45alin.(1) raportat la art.243 alin.(3) lit.a), b) Cod penal.

Urmărirea penală în cauza penală nr. 2024238005 a fost pornită la 26 aprilie 2024 de către Procuratura raionului Leova, în temeiul unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 284 alin.(1) din Codul penal. Urmărirea penală în cauza penală nr. 2025238003 a fost pornită la 22 septembrie 2025 de către Procuratura Hîncești, Oficiul Leova, în temeiul unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 243 alin.(3) lit.a),b) din Codul penal.

La data de 02.04.2026, din cauza penală 2024238005, în privința învinuitului Chitorog Vladimir Tudor a fost disjunctată într-o procedură separată cu atribuirea numărului de evidență 2026238002. La data de 06 aprilie 2026, cauza penală 2026238002, a fost finalizată. La data de 07 aprilie 2026, fiind întocmit rechizitoriu iar cauza fiind expediată spre soluționare către Judecătoria Hîncești, sediul Leova.

Pe parcursul procesului penal în privința lui Chitorog Vladimir a fost aplicat și prelungită măsura preventivă arestul:

- La 02.09.2025 Chitorog Vladimir a fost reținut, fiindu-i înaintată învinuirea privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.284 alin. (1) din Codul Penal.
- La 05 septembrie 2025, Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Hîncești sediul Central a emis mandat de arest preventiv în privința învinuitului Chitorog Vladimir, pe un termen de 30 zile, termenul urmând să curgă din data de 02 septembrie 2025, ora 16:20 min., scadența

termenului măsurii preventive, survenind la situația din 02 octombrie 2025 ora 16:20 min.

- La 29 septembrie 2025 Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Hîncești sediu Central a emis mandat de prelungire a arestului preventiv în privința învinutului Chitorog Vladimir pe un termen de 30 zile, termenul urmând să curgă din data de 02 octombrie 2025, ora 16:20 min., scadența termenului măsurii preventive, survenind la situația din 01 noiembrie 2025 ora 16:20 min.
- La 29 octombrie 2025 Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Hîncești sediu Central a emis mandat de prelungire a arestului preventiv în privința învinutului Chitorog Vladimir pe un termen de 30 zile, termenul urmând să curgă din data de 01 noiembrie 2025, ora 16:20 min., scadența termenului măsurii preventive, survenind la situația din 01 decembrie 2025 ora 16:20 min.
- La 26 noiembrie 2025 Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Hîncești sediu Central a emis mandat de prelungire a arestului preventiv în privința învinutului Chitorog Vladimir pe un termen de 30 zile, termenul urmând să curgă din data de 01 decembrie 2025, ora 16:20 min., scadența termenului măsurii preventive, survenind la situația din 31 decembrie 2025 ora 16:20 min.
- La 22 decembrie 2025 Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Hîncești sediu Central a emis mandat de prelungire a arestului preventiv în privința învinutului Chitorog Vladimir pe un termen de 30 zile, termenul urmând să curgă din data de 31 decembrie 2026, ora 16:20 min., scadența termenului măsurii preventive, survenind la situația din 30 ianuarie 2026 ora 16:20 min. Totodată fiind dispus transferul prevenitului de la Penitenciarul nr. 13 – Chișinău la Izolatorul de Detenție Provizorie al Departamentului de Poliție al mun. Chișinău. Curtea de Apel Centru a menținut încheierea și mandatul judecătoresc Judecătoriei Hîncești sediul Central.
- La 28 ianuarie 2026, Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Hîncești sediu Central a emis mandat de prelungire a arestului preventiv în privința învinutului Chitorog Vladimir pe un termen de 30 zile, termenul urmând să curgă din data de 30 ianuarie 2026, ora 16:20 min., scadența termenului măsurii preventive, survenind la situația din 01 martie 2026 ora 16:20 min. Totodată fiind dispus transferul prevenitului de la Penitenciarul nr. 13 – Chișinău la Izolatorul de Detenție Preventivă al Departamentului de Poliție al mun. Chișinău.
- La 12 februarie 2026 prin Decizia Curții de Apel Centru a fost admis parțial recursul avocaților, fiind menținută starea de arest în privința învinutului cu schimbarea locului de detenție la Penitenciarul nr. 13 Chișinău.
- La 27 februarie 2026, Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Hîncești sediul Central a emis mandat de prelungire a arestului preventiv în

privința învinuitului Chitorog Vladimir pe un termen de 20 zile, termenul urmând să curgă din data de 01 martie 2026, ora 16:20min., scadența termenului măsurii preventive, survenind la situația din 20 martie 2026, ora 16:20min.

- La 20 martie 2026, Judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Hîncești sediul Central a emis mandat de prelungire a arestului preventiv în privința învinuitului Chitorog Vladimir pe un termen de 30 zile, termenul urmând să curgă din data de 20 martie 2026, ora 16:20min., scadența termenului măsurii preventive, survenind la situația din 19 aprilie 2026, ora 16:20min. Totodată fiind dispus transferul prevenitului de la Penitenciarul nr. 13 – Chișinău la Izolatorul de Detenție Preventivă al Departamentului de Poliție al mun. Chișinău.
- La 02 aprilie 2026 prin Decizia Curții de Apel Centru, a fost admis cererile declarate de avocații Barbaroș Mihail și Plămădeală Roman în interesele învinuitului Chitorog Vladimir, fiind casată parțial Încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul central din 20 martie 2026, rejudecând cauza a fost pronunțată o nouă hotărâre în partea ce ține de locul de executare a măsurii preventive, prin care: Măsura preventivă –arestul preventiv pe un termen de 30 zile în privința învinuitului Chitorog Vladimir, stabilită prin Încheierea Judecătoriei Hîncești sediul central din 20 martie 2026 urmează a fi executată în Penitenciarul nr.3 – Leova. În rest Încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 20 martie 2026 se menține fără modificări.
- La data de 17 aprilie 2026 prin Încheierea Judecătorului din cadrul Judecătoriei Hîncești, sediul Leova, Nicolae Zaharia a fost prelungită măsura preventivă sub formă de arestare preventivă pe un termen de 30 de zile, scadența termenului măsurii preventive, survenind la situația din 19 mai 2026, ora 16:20min. Prin Decizia Curții de Apel din 05 mai 2026, recursurile părții apărării fiind respinse.
- La 13.05.2026, procurorul în Procuratura Hîncești, sediul Leova, a depus demers de prelungire a măsurii preventive – arestul, pe un termen de 30 zile, în privința lui Chitorog Vladimir, fără a fi anexată ordonanța de inițiere a măsurii preventive.

IV- EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a IV-a a Notiței Explicative)

14. Excepția de neconstituționalitate se ridică din motivul că dispoziția normei dispoziția art.329 alin.(1) Cod de procedură penală și anume: *” La judecarea cauzei, instanța, ...la cererea părților și ascultînd opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea .... măsurii preventive aplicate inculpatului.”*, care contravine

prevederilor din art.4, 16, 20, 23, 25, 26, 54 din Constituția RM și art.5 și 6 din Convenția Europeană a Dreptului Omului.

14.1. Argumentăm afirmațiile invocate prin următoarele elemente de fapt și de drept.

A. ÎN DREPT

14.2. Prevederile relevante din Constituție

Articolul 1 alin. (3) Statul Republica Moldova

Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4 alin.(1) și (2) Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 15 Universalitatea

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

Articolul 16 alin.(1) și (2) Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23 alin. (2)

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

- (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
- (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.
- (3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.
- (4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.
- (5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea - în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.
- (6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.

Articolul 26

Dreptul la apărare

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- (3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.
- (4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54 alin. (1) - (2)

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane,

împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

14.3. Prevederi relevante din Codul de procedură penală al RM:

Articolul 1

Noțiunea și scopul procesului penal

(1) Procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni.

(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

(3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Articolul 7 alin.(1)-(3¹)

Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, **instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu**

prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Articolul 10

Respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane

(1) Toate organele și persoanele participante la procesul penal sînt obligate să respecte drepturile, libertățile și demnitatea persoanei.

(2) Limitarea temporară a drepturilor și libertăților persoanei și aplicarea de către organele competente a măsurilor de constrîngere față de ea se admit numai în cazurile și în modul strict prevăzute de prezentul cod.

Articolul 11

Inviolabilitatea persoanei

(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sînt inviolabile.

(2) Nimeni nu poate fi reținut și arestat decît în cazurile și în modul stabilit de prezentul cod.

(3) Privarea de libertate, arestarea, internarea forțată a persoanei într-o instituție medicală sau trimiterea ei într-o instituție educațională specială, precum și prelungirea acestor măsuri, se permit numai în baza unui mandat de arestare sau a unei hotărîri judecătorești motivate.

.....
(5) Persoanei reținute sau arestate i se aduc imediat la cunoștință drepturile sale și motivele reținerii sau arestării, circumstanțele faptei, precum și încadrarea juridică a acțiunii de săvîrșirea căreia ea este bănuită sau învinuită, în limba pe care o înțelege, în prezența unui apărător ales sau a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

(6) Organul de urmărire, procurorul sau instanța judecătorească este obligată să elibereze imediat orice persoană deținută ilegal sau dacă temeiurile reținerii ori arestării au decăzut.

.....
(8) Orice persoană reținută sau arestată trebuie tratată cu respectarea demnității umane.

Articolul 19 Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod.

Articolul 175

Noțiunea și categoriile de măsuri preventive

(1) Măsurile cu caracter de constrângere prin care bănuitul, învinuitul, inculpatul este împiedicat să întreprindă anumite acțiuni negative asupra desfășurării procesului penal, securității și ordinii publice sau asupra asigurării executării sentinței constituie măsuri preventive.

(2) Măsurile preventive sînt orientate spre a asigura buna desfășurare a procesului penal sau a împiedica bănuitul, învinuitul, inculpatul să se ascundă de urmărirea penală sau de judecată, spre aceea ca ei să nu împiedice stabilirea adevărului ori spre asigurarea de către instanță a executării sentinței.

(3) Măsuri preventive sînt:

.....
10) arestarea la domiciliu;

11) arestarea preventivă.

(4) Arestarea la domiciliu și arestarea preventivă pot fi aplicate numai față de învinuit, inculpat. Transmiterea persoanei sub supraveghere se aplică numai față de minori. Transmiterea sub supraveghere a comandantului unității militare se aplică numai față de militari și față de supușii militari în timpul concentrărilor. Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport poate fi ca măsură preventivă principală sau ca măsură complementară la o altă măsură preventivă.

Articolul 176

Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvîrșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative de arestare se aplică numai persoanei care este învinuită, inculpată de săvîrșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 3 ani și doar în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Articolul 177

Actul prin care se aplică măsura preventivă

(1) Referitor la aplicarea măsurii preventive procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală emite, din oficiu sau la demersul organului de urmărire penală, o ordonanță motivată. În ordonanța procurorului se indică fapta care face

obiectul bănuirii, învinuirii, prevederile legale în care aceasta se încadrează și pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită, necesitatea aplicării măsurii preventive potrivit condițiilor și criteriilor stabilite la art. 176, precum și faptul dacă bănuitului, învinuitului, inculpatului i s-au explicat consecințele încălcării măsurii preventive.

(1¹) Instanța de judecată emite o încheiere motivată, în care se indică: infracțiunea de care este bănuită, învinuită, inculpată persoana; temeiul de alegere a măsurii preventive respective, cu menționarea datelor și circumstanțelor concrete ale cauzei care au determinat luarea acestei măsuri; necesitatea aplicării măsurii preventive potrivit condițiilor și criteriilor stabilite la art. 176, precum și faptul dacă bănuitului, învinuitului, inculpatului i s-au explicat consecințele încălcării măsurii preventive; argumentele procurorului și ale reprezentantului, avocatului, bănuitului, învinuitului, inculpatului, motivându-se admiterea sau neadmiterea lor la stabilirea măsurii.

(2) Arestarea preventivă, arestarea la domiciliu, liberarea provizorie a persoanei pe cauțiune și liberarea provizorie a persoanei sub control judiciar se aplică numai conform hotărârii instanței de judecată emise în baza demersului procurorului. Arestarea la domiciliu, liberarea provizorie pe cauțiune și liberarea provizorie a persoanei sub control judiciar se aplică de către instanță ca alternativă a arestării preventive, în baza demersului organului de urmărire penală sau la cererea părții apărării.

Articolul 185. Arestarea preventivă

(1) Arestarea preventivă constă în deținerea învinuitului, inculpatului în stare de arest în locurile și în condițiile prevăzute de lege. Arestarea preventivă constituie o măsură excepțională și se dispune doar atunci când se demonstrează că alte măsuri nu sînt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestării.

Articolul 304

Demersurile privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrîngere

(1) Temei pentru începerea procedurii de autorizare a efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrîngere îl constituie ordonanța motivată a organului investit cu astfel de împuterniciri, în conformitate cu prezentul cod, și demersul procurorului prin care se solicită acordul pentru efectuarea acțiunilor respective.

Articolul 308.

Examinarea demersurilor privind aplicarea față de învinuit a arestării preventive, arestării la domiciliu sau prelungirea duratei arest învinuitului

(1) Constatînd insuficiența altor măsuri preventive neprivative de libertate pentru înlăturarea riscurilor prevăzute la art. 176 alin. (1) și necesitatea aplicării față

de învinuit a măsurii arestării preventive, arestării la domiciliu ori de a prelungi durata şinerii sub arest, **procurorul înaintează în instanţa judecătorească un demers.** (...)

(2) Înainte de a fi depuse la judecătorul de instrucţie, demersul cu privire la aplicarea sau prelungirea măsurii arestării preventive sau a arestării la domiciliu, împreună cu toate materialele şi probele anexate la acesta, care confirmă sau infirmă temeiurile de aplicare sau prelungire a măsurii, se prezintă în prealabil învinuitului ori avocatului său, care confirmă în scris că a luat cunoştinţă de acestea. (...)

.....
(5) Învinuitul, **inculpatul** poate solicita examinarea demersului privind aplicarea, prelungirea arestării preventive sau a arestării la domiciliu în şedinţă publică

.....
7) În urma examinării demersului, judecătorul de instrucţie sau, **după caz, instanţa de judecată adoptă o încheiere motivată privind admiterea sau respingerea demersului** şi, după caz, **dispune aplicarea, prelungirea, revocarea sau înlocuirea,** faţă de învinuit, a măsurii arestării preventive ori a arestării la domiciliu. Încheierea se înmânează procurorului şi învinuitului. În baza încheierii, judecătorul de instrucţie sau **instanţa de judecată emite un mandat de arestare, de prelungire, înlocuire sau de revocare a arestării preventive sau a arestării la domiciliu,** care se înmânează (cîte un exemplar) procurorului, învinuitului şi administraţiei locului de deţinere şi care se execută imediat cu darea, după caz, în consemn la frontieră.

Articolul 329

Rezolvarea chestiunii cu privire la măsurapreventivă

(1) **La judecarea cauzei, instanţa, din oficiu sau la cererea părţilor şi ascultînd opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive aplicate inculpatului.** O nouă cerere de aplicare, înlocuire sau revocare a măsurii preventive poate fi depusă dacă au apărut temeiuri pentru aceasta, dar nu mai devreme decît peste o lună după ce încheierea precedentă privind această chestiune a intrat în vigoare sau dacă nu au intervenit noi împrejurări care condiţionează noua cerere.

14.4. Prevederi din Convenţia Europeană pentru Drepturile Omului:

Articolul 5

Dreptul la libertate şi la siguranţă

1. Orice persoană are dreptul la libertate şi la siguranţă. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepţia următoarelor cazuri şi potrivit căilor legale:

.....

B. ÎN FOND

14.5. Dispoziția normei dispoziția art.329 alin.(1) Cod de procedură penală și anume: " *La judecarea cauzei, instanța, ...la cererea părților și ascultînd opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea ... măsurii preventive aplicate inculpatului.*", care contravine prevederilor din art.4, 16, 20, 23, 25, 26, 54 din Constituția RM și art.5 și 6 din Convenția Europeană a Dreptului Omului.

Analiza conținutului dispoziției criticate prin prisma neconstituționalității acesteia, denotă că norma art.329 alin.(1) CPP, reglementează posibilitatea instanței: de a **aplica, înlocui sau revoca** măsura preventivă *la judecarea cauzei*; **fie din oficiu, fie la cererea părților, însă nu detaliază procedura** concretă de urmat.

Aceste expuneri foarte vagi din conținutul normei, nu se face nici o trimitere expresă la procedura prevăzută de art. 304 CPP privind necesitatea **ordonanței procurorului**, forma și conținutul **demersului de aplicare/prelungire**, necesitatea **prezentării probelor**, dreptul părților la **acces prealabil la dosar/demers**, aplicarea garanțiilor din art. 308 CPP (ședință, apărare, motivare etc.)

Această ambiguitatea afectează, **principiul legalității** expus în art. 23 Constituție RM, cînd cetățenii și părțile nu pot **prevedea clar cum va fi aplicată o măsură restrictivă de libertate**, lezează **securitatea juridică**: lipsa unei proceduri explicite permite instanțelor interpretări și practici diferite, arbitrare; **dreptul la apărare și contradictorialitate**: dacă măsura se aplică „din oficiu” de instanță, fără **ordonanță, demers motivat și probatoriu** din partea procurorului, **se rupe echilibrul acuzare-apărare**; **standardele CEDO privind lipsirea de libertate**: orice decizie de arest trebuie să fie **bazată pe o procedură clară, contradictorie, cu probe și motivare serioasă** (*Nikolova v. Bulgaria, Buzadji v. Moldova*).

Or, conform art.2 alin.(3) din CPP, prescrie imperativ că " Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția."

Partea apărării a invocate în cadrul examinării demersului la aplicarea arestului, că norma art.329 alin.(1) CPP, prevede foarte vag procedura examinării în instanța de judecată demersului procurorului la aplicarea arestului, însă nu conține cerințele care trebuie să le respecte partea acuzării atunci cînd îl depune, norme care sunt previzibile în cazul acestor proceduri care reglementează la etapa de urmărirea penale, și care trebuie prin analogie să fie aplicate la etapa examinării în instanța de judecată, creeînd o marjă de interpretare extinsă, ce permite existența unor abuzuri de interpretare.

Conform art.304 alin.(1) CPP, *este stabilit că temei pentru începerea procedurii de autorizare aplicării măsurilor procesuale de constrîngere îl constituie ordonanța motivată a organului investit cu astfel de împuterniciri*, în conformitate cu prezentul cod, și demersul procurorului prin care se solicită acordul pentru efectuarea acțiunilor respective, în acest caz procurorul fiind subiectul procesual cu obligația inițierii aplicării în privința persoanei a măsurii preventive – arestul preventiv, este impus de această normă, ca să emită actele procesuale

obligatorii sub formă de ordonanță, care trebuie să conțină elementele descrise în dispoziția art.304 alin.(2) CPP, și demersul acestuia care îl adresează instanței, care urmează să se examineze conform procedurilor art.308 CPP.

Cerința că sunt aplicabile la faza de judecată a procedurilor care reglementează examinarea demersului la arest, rezultă expres din norma art.308 alin.(5) CPP, când "*...inculpatul poate solicita examinarea demersului privind aplicarea, prelungirea arestării preventive sau a arestării la domiciliu în ședință publică.*" și alin.(7) din art.308 CPP, care la fel expune că "*În urma examinării demersului, judecătorul de instrucție sau, după caz, instanța de judecată adoptă o încheiere motivată privind admiterea sau respingerea demersului și, după caz, dispune aplicarea, prelungirea, revocarea sau înlocuirea, față de învinuit, a măsurii arestării preventive ori a arestării la domiciliu.*"

Prin menționarea expresă a **inculpatului**, norma se **extinde în mod evident asupra etapei de judecată**, nu doar asupra fazei de urmărire penală. În același timp, art. 308 reglementează **procedura de examinare a demersului** privind aplicarea/prelungirea arestului: forma, părțile participante, drepturile procedurale, ședința publică/închisă, ultimul cuvânt etc. Această procedură, inclusiv garanțiile reglementate de art. 308, **ar trebui să se aplice și în etapa de judecată**, întrucât: **măsura arestului este identică ca natură** (privativă de libertate); **inculpatul are aceleași drepturi fundamentale** ca și învinuitul; nu există niciun motiv constituțional sau legal pentru **reducerea garanțiilor în etapa de judecată**.

Prin urmare, este **illogic și incoerent** ca în faza de urmărire penală să fie necesare aceste condiții riguroase art. 304 CPP, iar în faza de **judecată**, instanța să poată aplica o măsură atât de gravă **fără același cadru procedural**.

Aceste omisiuni din conținutul dispoziției art.329 alin.(1) CPP, face ca această normă să fie **ambigu, incompletă și necorelat cu restul normelor procesual-penale**, ceea ce o face **susceptibil de neconstituționalitate** în măsura în care: permite **aplicarea/prelungirea măsurii preventive de către instanță**, fără existența unei **ordonanțe și a unui demers motivat** din partea procurorului, **nu prevede explicit procedura și garanțiile minime** care să protejeze dreptul la libertate și la apărare.

Concluzia fiind că norma contestată prin prisma neconstituționalității acesteia din art.329 alin.(1) CPP, ar trebui **trimisă directă la art. 304 și 308 CPP**, inclusiv alin. (5), pentru clarificarea că în etapa de judecată, **arestarea/prelungirea** se face **numai în baza unui demers și ordonanței procurorului**, cu respectarea garanțiilor prevăzute la art. 308 CPP.

Această omisiune creează o **zonă de incertitudine juridică**, care: permite interpretări diferite de la un complet la altul, și favorizează **posibile abuzuri din partea acuzării**, care afectează **egalitatea armelor și dreptul la un proces echitabil** (art. 6 CEDO, art. 20, 25 și 26 din Constituție).

Într-o societate democratică atribuția de bază a statului este protecția persoanei. Prin instituirea normelor procesual-penale, statul urmărește scopul de a proteja persoana și societatea de infracțiuni, dar, în același timp, să protejeze persoana și societatea de abuzurile persoanelor investite cu atribuții de cercetare a

infracțiunilor, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Cu privire la articolele 23 și 54 din Constituție, Curtea Constituțională, a reținut, în jurisprudența sa, că acestea sunt aplicabile doar în coroborare cu un drept fundamental incident (a se vedea HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19). Mai mult, articolul 54 îi impune *Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale*. Astfel, pentru a putea fi invocat acest articol, *autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental* (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; HCC nr. 3 din 14 ianuarie 2021, § 22).

Articolul 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Condiția din acest articol, potrivit căreia cauzele trebuie examinate în mod echitabil, trebuie înțeleasă în sensul asigurării respectării principiilor fundamentale ale procesului judiciar, prin incidența respectării principiului contradictorialității și a dreptului la apărare, ambele instituind egalitatea deplină a părților în proces (a se vedea DCC nr. 55 din 11 iunie 2018, § 23; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 28).

Dreptul la apărare reprezintă totalitatea prerogativelor și a posibilităților pe care le au, potrivit legii, persoanele în vederea apărării intereselor lor. Atunci când persoana nu are posibilitatea de a-și prezenta probele și de a-și demonstra nevinovăția, ea nu poate utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa, așa cum garantează articolul 26 din Constituție.

Curtea Europeană a reținut că, la stabilirea caracterului echitabil al procesului în ansamblu, trebuie să se țină seama **dacă s-a respectat dreptul la apărare**. Astfel, trebuie să se examineze în special dacă acuzatului i s-a acordat posibilitatea de a avea acces și de a administra probele pe care le consideră necesare pentru a le utiliza în apărarea sa (a se vedea *Rowe și Davis v. Regatul Unit*, 16 februarie 2000, § 60).

De asemenea, Curtea Europeană a reiterat faptul că **egalitatea armelor reprezintă o trăsătură inerentă unui proces echitabil**. Este necesar ca fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cazul în condiții care să nu o plaseze într-o poziție dezavantajoasă față de parte sau părțile adverse (*Škerija v. Croația*, 5 noiembrie 2020, § 84).

În sensul dat, în pct.29 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 23.01.2020, a indicat că ”...*Dacă sarcina Curții Europene constă în a verifica dacă procedura în ansamblu său, inclusive modul de reprezentare a mijloacelor de probă, are un proces echitabil într-un caz concret, atunci sarcina Curții Constituționale constă în a verifica dacă legislația contestată asigură o bază pentru pronunțarea unui act judiciar cu respectarea rigorilor procesului echitabil garantat constituțional.*”

Curtea Constituțională în hotărârea sa nr. 4 din 07 februarie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 424 alin. (2), art. 431 alin. (1) pct. 1¹) CPP și art. 362¹ CP a reținut, că unul din elementele fundamentale

ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, garantat de art. 1 alin. (3) din Constituție (§58 a hotărârii).

Totodată, Curtea Constituțională în această hotărâre a menționat că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, **legea penală constituie ansamblul de reguli juridice formulate într-o manieră clară, conchisă și precisă, conform garanțiilor calității legii...** prevăzute de art. 23 din Constituție. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (§§ 60-63 a hotărârii).

Pe de altă parte, **dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.** În acest sens trebuie să reținem că **soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.** Instituția ridicării excepției de neconstituționalitate oferă instanțelor posibilitatea soluționării situațiilor în care, în cadrul judecării unei cauze, părțile, sau judecătorul, se confruntă cu o incertitudine în privința constituționalității normelor ce urmează a fi aplicate.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că "... în eventualitatea în care interpretarea oferită de către Curtea Supremă de Justiție (ca urmare a examinării unui aviz consultativ sau recurs în interesul legii) ar putea ridica probleme de constituționalitate, persoanele vor putea avea la dispoziție, în continuare, posibilitatea de a ridica excepția de neconstituționalitate ". (*a se vedea Decizia Curții Constituționale nr.36 din 19.04.2018, pct.45*)

De remarcat faptul, că în practica judiciară constituțională, **incertitudinea juridică a format o condiție majoră de natură să afecteze dreptul la un proces echitabil**, care a servit ca motiv de bază la emiterea Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 23.01.2020, prin care a fost declarat neconstituțional prevederile art.6 pct.11¹) Cod de procedură penală.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că, de vreme ce articolul 6 § 1 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, acesta nu stabilește reguli precise privind admisibilitatea probelor (a se vedea *Schenk v. Elveția*, 12 iulie 1988, § 46; *Lhermitte v. Belgia* [MC], 29 noiembrie 2016, § 83). Totuși, atunci când Curtea Europeană verifică pretensele încălcări ale procedurii de administrare a probelor, ea verificădacă există o încălcare a unui drept garantat de Convenție, precum și modul în care această încălcare afectează caracterul echitabil al întregii procedură (a se vedea *Bykov v. Rusia* [MC], 10 martie 2009, § 89).

Dreptul la un proces echitabil implică și dreptul de acces la dosarul cauzei. Curtea Europeană a constatat deja că accesul nerestricționat la dosarul cauzei și utilizarea nerestricționată a oricăror note, inclusiv, dacă este necesar, posibilitatea de a obține copii ale documentelor relevante, sunt garanții importante ale unui proces echitabil. Nerespectarea unui astfel de acces a cântărit, în aprecierea Curții Europene, în favoarea constatării că principiul egalității armelor a fost încălcat (*Matanović v. Croația*, 4 aprilie 2017, § 159).

Așa cum prevede articolul 54 alin. (2) din Constituție, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege. Sintagma „prevăzută de lege” presupune ca legea să îndeplinească anumite condiții de calitate. În acest sens, articolul 23 alin.(2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

La rândul ei, condiția previzibilității legii este îndeplinită atunci când persoana poate prevedea – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care o conduită le poate implica (*Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40; *Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia* [nr. 2], 14 ianuarie 2020, § 570).

În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (*a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 64 și jurisprudența citată acolo*).

Totodată, Curtea reiterează că o normă corespunde exigenței previzibilității atunci când oferă o măsură de protecție împotriva imixtiunilor arbitrare din partea autoritățile publice (*Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Italia* [MC], 7 iunie 2012, § 143), iar atunci când prin prevederile art.136 alin.(8) CPP, în limitează în mod grav dreptul la apărare, la un process echitabil și violează dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și a corespondenței.

În acest sens, trebuie să subliniem că dispozițiile aplicabile cărora autoritățile le dau interpretări contradictorii care se exclud reciproc nu îndeplinesc cerința de „calitate a legii” impusă de Constituție și de Convenția Europeană (*Nasrulloev v. Rusia*, nr. 656/06, § 77, 11 octombrie 2007; *Ječius v. Lituania*, nr. 34578/97, §§ 53-59, 31 iulie 2000).

La elaborea unui act normativ, legiutorul trebuie să respecte normele de tehnică legislative pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, accesibilitate și previzibilitate. În particular, textul legislativ trebuie să corespundă principiului coerenței.

Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legifirare este interzis instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alienate din același act normative ori în două sau mi multe acte normative (*HCC nr.2 din 30.01.2018 §45*)

În Hotărârea nr. 27 din 20.09.2013, Curtea a menționat că la baza statului de drept, consacrat de art.1 alin.(3) din Constituție, stă principiul legalității. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică (art.7 din Constituție).

Mai mult ca atât, în aceeași Hotărâre, Curtea a invocat că, legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

Tot, Curtea a exemplificat că, deși, în principiu, legiuitorul se bucură de o competență exclusivă în reglementarea măsurilor ce țin de politica penală a statului, această competență nu este absolută, ci este circumscrisă anumitor rigori stabilite de Constituție.

Astfel, supremația Constituției este garantată de către Curtea Constituțională, definită de legiuitorul constituant ca unică autoritate de jurisdicție constituțională, independentă în raport cu orice altă autoritate publică. Curtea Constituțională reprezintă unul din pilonii cei mai importanți ai sistemului de garanții constituționale, care asigură funcționarea democratică a societății și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Potrivit modelului european de control al constituționalității, se exclude exercitarea oricărui control de constituționalitate de către instanțele ordinare.

Procedura de jurisdicție constituțională constă în activitatea de verificare a conformității actelor, care intră în competența Curții Constituționale, cu Constituția, având drept scop realizarea principiului supremației Constituției. Iar, excepția de neconstituționalitate este un mijloc de apărare, prin care partea chemată în fața unei instanțe de judecată invocă neconstituționalitatea unei norme legale. Excepția de neconstituționalitate, cu particularitățile sale, reprezintă un mijloc de acces indirect al persoanelor la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată.

Curtea Constituțională în hotărârea sa nr. 4 din 07 februarie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 424 alin. (2), art. 431 alin. (1) pct. 1¹) CPP și art. 362¹ CP a reținut, că unul din elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, garantat de art. 1 alin. (3) din Constituție (§58 a hotărârii).

Preeminența dreptului în materie penală exprimă, printre altele, asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor (§ 60 a hotărârii).

Totodată, Curtea Constituțională în această hotărâre a menționat că incriminarea faptelor în legile penale, **stabilirea pedepsei pentru ele**, precum și alte reglementări, **se întemeiază pe rațiuni de politică penală**. Astfel, legea penală constituie ansamblul de reguli juridice formulate într-o manieră clară, conchisă și precisă, conform garanțiilor calității legii... prevăzute de art. 23 din Constituție. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (§§ 60-63 a hotărârii).

Sub acest aspect Curtea Constituțională s-a expus și în hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016 (§§ 52-55 a hotărârii). Mai mult, în această hotărâre Curtea Constituțională a subliniat faptul, că în jurisprudența sa și Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, **în termeni foarte clari**, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală. Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de specialist (§63 a hotărârii). Având în vedere specificul dreptului penal, Curtea Constituțională în această hotărâre a statuat că legiuitorului îi revine obligația

să dea dovadă în actul de legiferare de exigențe sporite în respectarea principiului clarității și previzibilității legii. Or, persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (§67 și §71 a hotărârii).

Astfel, supremația Constituției este garantată de către Curtea Constituțională, definită de legiuitorul constituant ca unică autoritate de jurisdicție constituțională, independentă în raport cu orice altă autoritate publică. Curtea Constituțională reprezintă unul din pilonii cei mai importanți ai sistemului de garanții constituționale, care asigură funcționarea democratică a societății și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Potrivit modelului european de control al constituționalității, se exclude exercitarea oricărui control de constituționalitate de către instanțele ordinare.

Procedura de jurisdicție constituțională constă în activitatea de verificare a conformității actelor, care intră în competența Curții Constituționale, cu Constituția, având drept scop realizarea principiului supremației Constituției. Iar, excepția de neconstituționalitate este un mijloc de apărare, prin care partea chemată în fața unei instanțe de judecată invocă neconstituționalitatea unei norme legale. Excepția de neconstituționalitate, cu particularitățile sale, reprezintă un mijloc de acces indirect al persoanelor la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată.

Pe de altă parte, dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională. În acest sens trebuie să reținem că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale. Instituția ridicării excepției de neconstituționalitate oferă instanțelor posibilitatea soluționării situațiilor în care, în cadrul judecării unei cauze, părțile, sau judecătorul, se confruntă cu o incertitudine în privința constituționalității normelor ce urmează a fi aplicate.

Într-o societate democratică atribuția de bază a statului este protecția persoanei. Prin instituirea normelor procesual-penale, statul urmărește scopul de a proteja persoana și societatea de infracțiuni, dar, în același timp, să protejeze persoana și societatea de abuzurile persoanelor investite cu atribuții de cercetare a infracțiunilor, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Cadrul normativ într-un domeniu atât de sensibil trebuie să se realizeze într-o manieră clară, previzibilă și lipsită de confuzie, astfel încât să fie îndepărtată, pe cât este posibil, eventualitatea arbitrarului sau a abuzului celor chemați să aplice dispozițiile legale.

În acest sens, trebuie să subliniem că dispozițiile aplicabile cărora **autoritățile le dau interpretări contradictorii care se exclud reciproc nu îndeplinesc cerința de „calitate a legii” impusă de Constituție și de Convenția Europeană** (Nasrulloev v. Rusia, nr. 656/06, § 77, 11 octombrie 2007; Ječius v. Lituania, nr. 34578/97, §§ 53-59, 31 iulie 2000).

Din aceste considerente susținem că prevederile contestate ale art.136 alin.(4) și (8) CPP, după am menționat în analiza expusă, contravin grav articolelor 6 [separația și colaborarea puterilor], 7 [Constituția, Lege Supremă], 8 [respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale], 16 [egalitatea], 20 [accesul liber la justiție], 21 [prezumția nevinovăției], 23 [dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle], 26 [dreptul la apărare], 54 [restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți], 114 [înfăptuirea justiției], 115 [instanțele judecătorești], 119 [folosirea căilor de atac] din Constituție și art.6, 8 și 13 din CEDO.

V - CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea Partea a V-a a Notiței explicative)

15. Din motivele invocate supra, în temeiul art. 135 alin. 1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova și conform hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. 1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova,-

SOLICIT :

1. Admiterea prezentei sesizări.
2. De exercitat controlul dispoziției din norma art.329 alin.(1) Cod de procedură penală și anume: " *La judecarea cauzei, instanța, ...la cererea părților și ascultînd opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea .... măsurii preventive aplicate inculpatului.*", care contravine prevederilor din art.4, 16, 20, 23, 25, 26, 54 din Constituția RM și art.5 și 6 din Convenția Europeană a Dreptului Omului.
3. De declarat normeii dispoziția art.329 alin.(1) Cod de procedură penală și anume: " *La judecarea cauzei, instanța, ...la cererea părților și ascultînd opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea .... măsurii preventive aplicate inculpatului.*", care contravine prevederilor din art.4, 16, 20, 23, 25, 26, 54 din Constituția RM și art.5 și 6 din Convenția Europeană a Dreptului Omului.
4. Se propune **soluția legislativă necesară (de lege ferenda), prin completarea art. 329 CPP** cu un alineat explicit care să prevadă: (3) *În cazul în care instanța examinează cererea procurorului privind aplicarea, înlocuirea sau prelungirea măsurii preventive față de inculpat, aceasta se face în temeiul unei ordonanțe motivate și a unui demers al procurorului, în condițiile art. 304. Procedura de examinare se desfășoară potrivit regulilor prevăzute la art. 308, care se aplică corespunzător în etapa de judecată.*

VI – DATELE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea partea a VI-a a Notîței explicative)

16. Suplimentar referitor la obiectul sesizării considerăm necesar de menționat și următoarele.

Pînă în prezent nu este o hotărâre a Curții Constituționale, având ca obiect examinarea constituționalității normei dispoziția art.329 alin.(1) Cod de procedură penală și anume: ” *La judecarea cauzei, instanța, ...la cererea părților și ascultînd opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea .... măsurii preventive aplicate inculpatului.*”.

VII – LISTA DOCUMENTELOR

17. La prezenta sesizare urmează să fie anexate:

- materialele dosarului penal;
- cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate;

VII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

18. Declar pe propria onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Digitally signed by Șendrea Nicu
Date: 2026.05.15 11:01:36 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Locul: mun. Chișinău

Data: 15 mai 2026

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Nicu Șendrea, avocat
apărător al inculpatului **Chitorog Nicolae**

ÎN CHEIERE

20 mai 2026

or. Leova

Judecătoria Hîncești (sediul Leova)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, Judecător

Grefier

Cu participarea:

Acuzatorului de stat:

Apărătorilor inculpatului,

Avocații:

Inculpatului

Nicolae Zaharia

Marina Abuzan

Gheorghii Solomon

Anatolie Ceachir, Roman Plămădeală
și Nicu Șendrea

Chitorog Vladimir Tudor

examinând în ședință de judecată cererea depusă de avocatul Nicu Șendrea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 329 Cod de procedură penală, în cadrul cauzei penale de învinuire a lui Chitorog Vladimir Tudor în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art. 42 alin.(5), art. 46 raportat la art. 284 alin. (1); art. 42 alin. (3), art.45 alin. (1) raportat la art. 243 alin. (3) lit. a), b) Cod penal,

c o n s t a t ă:

1. La data de 07 aprilie 2026, în cadrul Judecătoriei Hîncești sediul Leova a parvenit pentru examinare cauza penală de învinuire a lui Chitorog Vladimir Tudor în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art. 42 alin.(5), art. 46 raportat la art. 284 alin. (1); art. 42 alin. (3), art.45 alin. (1) raportat la art. 243 alin. (3) lit. a), b) Cod penal.

2. Astfel, prin intermediul PIGD, în mod automat cauza penală a fost repartizată în procedura judecătorului Nicolae Zaharia.

3. La 15 mai 2026, a parvenit avocatului Nicu Șendrea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității prevederilor art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală și anume:

„La judecarea cauzei, instanța ... la cererea părților și ascultând opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea... măsurii preventive aplicare inculpatului”, care contravine prevederilor din art. 4, 16, 20, 23, 25, 26, 54 din Constituția RM și art. 5 și 6 din Convenția Europeană a Dreptului Omului.

La fel prin cererea înaintată, avocatul a propus soluția legislativă necesară(de lege ferenda), prin completarea art. 329 Cod de procedură penală cu un alineat explicit care să prevadă:

(3) În cazul în care instanța examinează cererea procurorului privind aplicarea, înlocuirea sau prelungirea măsurii preventive față de inculpat, acesta se face în temeiul unei ordonanțe motivate și a unui demers al procurorului, în condițiile art. 304. Procedura de examinare se desfășoară potrivit regulilor prevăzute la art. 308, care se aplică corespunzător în etapa de judecată.

4. În ședința de judecată:

Acuzatorul de stat a indicat că nu sunt careva impedimente de a admite cererea și de a dispune sesizarea Curții Constituționale.

Apărătorii și inculpatul Chitorog Vladimir au susținut cererea.

5. Aprecierea instanței de judecată

Audiind participantul la proces, analizând cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității a art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală, materialele cauzei penale și legislația pertinentă, instanța de judecată consideră că cererea depusă de avocatul Nicu Șendrea, urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor

Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere.

Din conținutul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată reține că apărătorul inculpatului, avocatul Nicu Șendrea solicită sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității prevederilor art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală și anume:

„La judecarea cauzei, instanța ... la cererea părților și ascultând opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea... măsurii preventive aplicare inculpatului”, care contravine prevederilor din art. 4, 16, 20, 23, 25, 26, 54 din Constituția RM și art. 5 și 6 din Convenția Europeană a Dreptului Omului.

La fel prin cererea înaintată, avocatul a propus soluția legislativă necesară (de lege ferenda), prin completarea art. 329 Cod de procedură penală cu un alineat explicit care să prevadă:

(3) În cazul în care instanța examinează cererea procurorului privind aplicarea, înlocuirea sau prelungirea măsurii preventive față de inculpat, acesta se face în temeiul unei ordonanțe motivate și a unui demers al procurorului, în condițiile art. 304. Procedura de examinare se desfășoară potrivit regulilor prevăzute la art. 308, care se aplică corespunzător în etapa de judecată.

Cu privire la condițiile de admisibilitate ale sesizării instanța de judecată menționează că:
1) prevederile art.329 alin. (1) Cod contravențional fac parte din categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

2) excepția de neconstituționalitate este ridicată de către apărătorul inculpatului în cadrul procesului penal;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei penale;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate sub acest aspect.

În asemenea circumstanțe, instanța de judecată ajunge la concluzia de admite cererea depusă de apărătorul inculpatului, avocatul Nicu Șendrea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 329 alin. (1) Cod penal.

În temeiul celor expuse, călăuzindu-se de prevederile art.7, 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,

d i s p u n e:

Se admite cererea depusă de apărătorul inculpatului Chitorog Vladimir, avocatul Nicu Șendrea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea realizării controlului constituționalității dispozițiilor cuprinse în art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală.

Se remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea apărătorului inculpatului Chitorog Vladimir, avocatul Nicu Șendrea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 329 alin. (1) Cod de procedură penală.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Nicolae Zaharia